

Szerkesztőség
 Arad, Acsof-palota,
 Kiadóhivatal:
 Bal. Regele Ferdinand 2a.
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sürgönycim: Közlöny, Arad.
 Telefonszám:
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.
 Egyes szám ára 2 lcf, vasárnap
 3 lcf. Buoreastibus 50 banival
 több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELOFIZETES
 HELYBEN ÉS VEDEKEN:
 Egész évre ... 480 Lcf.
 Fél évre ... 240 Lcf.
 Negyed évre ... 120 Lcf.
 Havonta ... 40 Lcf.
 Hirdetések díjazás szerint

Feladv. szerkesztő:
Károly József.
 Com. I. NICHIN.

Katona-szavak

Beszélt a generális és súlyos, komoly szavakat mondott. A verescu tábornok, volt miniszteremök és belügyminiszter, a néppárt vezére, a román parlamenti ellenzék markáns tagja, magyar újságíró, budapesti napilap munkatársa előtt nyilatkozott a román politikai helyzetéről, a pénzügyi politikáról, a magyar-román közeledésről és az erdélyi kisebbségek helyzetéről. Az újságíró híven feljegyzett mindent és egy magyarországi sajtóorgánium hasábjain két szomszédos ország olvasta a tábornok igazságait. Fráziamentesen, a katona egyszerűségével és őszinteségével nyilatkozott Averescu és arra a kérdésre, mi a véleménye Magyarország és Románia egymáshoz való viszonyáról, világosan tömören válaszolt:

— Románia, ha a maga helyzetét okos judiciummal itéli meg, semmiképen sem viselkedhetik ellenséges érzülettel Magyarországgal szemben. Romániának egyenes érdeke egy konszolidált szomszéd és ez csak jó hatással lehet az Erdélyben élő magyarságra is.

Igy beszélt Averescu generális és okszerű fejtegetésében tovább is ment. Kijelentette, hogy kisebbségi kérdésnek tulajdonképpen nem is szabad lennie Romániában, miután a törvények szerint minden állampolgárt egyforma jogok illetnek meg fall és felekezeti különbség nélkül. És ezt az elvet nem a békeszerződés diktálta kényszermondattja a tábornokkal, hanem a meggyőződés, mert az ilyen politikát az ország érdekében valónak tartja. Szükségesnek tartja az erdélyi magyarság munkáját és politikai aktivitásától sem idegenedik és ebben az irányban a néppárt és a Magyar Párt között folytak is intenzív megbeszélések. Ugyanakkor élesen elítéli az antiszemitizmust, mint olyan mozgalmat, amely megkülönböztetne polgárt és polgárt és korlátokat volna a lakosság közé.

Az újságolvasó ezekben a szavakban nem ravaszul megfogalmazott diplomatikusan frázisokat lát, hanem egyenes és világos okfejtéseket. És ha tekintetbe vesszük, hogy a nyilatkozat Magyarország, tehát a külföld részére íródott, mintegy biztató optimizmust látnunk abban. Ma még idegenül hangzanak a tábornok szavai, de utóbb minden úralmon levő politikusknak el kell jutnia odáig, hogy a boldogulás felé csak a Magyarországgal való jóviszony és a kisebbségek jogainak respektálása vezet.

— Én hiszek az idő gyógyító hatásában — végezte nyilatkozatát Averescu — és szaval nyomán talán új reménység száll a szomszéd ország szívébe.

Bratianu beszámol a belpolitikáról

(Duca külügyminiszter és a fiemei kérdés.)

Bucurestiből táviratozzák: Szombaton a minisztertanács lesz.

Duca külügyminiszter tegnap hosszas megbeszélést folytatott Jugoszlávia bucaresti követével, Clolak Antival. A megbeszélés beavatott forrás szerint a fiemei kérdés körül forgott.

Bratianu miniszteremök a szerzetesi iskolák küldöttségének memorandumát tanulmányozás végett áttette a közoktatásügyi minisztériumba.

Belgrád ultimátuma Bulgáriához

(A jugoszlávok megakarják szállni Szófiát. — Ellenforradalom Bulgáriában.)

Párisból jelentik: A Chicago Tribune jelentik: Az Alekszandrov Todor vezetése alatt álló macedon irredenta bandák, amelyek hír szerint 80.000 guerrillaharcra jól feljegyzett harcokban állnak, néhány nap óta a jugoszláv határ felé menetelnek. A Nisben és a oambrodi vasútvonal mentén koncentrált szerb csapatok szemmel tartják a bolgár bandák mozgálatait. Egy aeroplánra, amely bolgár terület felett reptilt, tüzeltek.

A Chicago Tribune értesítése szerint a nagyhatalmak képviselői Lazarov tábornokot, a bolgár hadsereg parancsnokát azzal gyanúsítják, hogy titkos összeköttetésben áll Alekszandrov Todorral és hír szerint bolgár reguláris csapatok is támogatják a macedon komitét. Az irredentistáknak az a szándékuk, hogy megtámadják a jugoszláv királyságot, míg Belgrád figyelmezt a fiemei probléma köti le. A komitási vezérek szerint Massoth emberek már türelmetlenek az ő téflenségük miatt és azzal fenyegetnek, hogy felhagynak a segítyezésükkel és a legyverosztogatással, ha nem kezdenek gyors akcióba Macedóniában.

Párisból jelentik: A belgrádi Kormány figyelmeztette Szófiát, hogy a jugoszláv csapatok a határon keresztül bolgár területre nyomulnak, ha nem színnnek meg a komitási betörések. A belgrádi kormány azt is hozzáfűzte a figyelmeztetéshez, hogy szükség esetén megszállja Szófiát, hogy megakadályozza a bolgár előkészületeket Macedónia megszállására, amelyet, hír szerint, a bolgár hadsereg segítségével akarnak keresztülvinni.

A szófiái kormány tiltakozott a jugoszláv ultimátum ellen és a szövetségesek fővárosaiban Bulgária diplomáciai képviselői meglátogatták a külügyminisztériumokat, azt kérve a nagyhatalmaktól, hogy gyakoroljanak nyomást Belgrádra, hogy megakadályozzának minden támadást Bulgária ellen.

Jellemző, hogy bár egy Jugoszlávia, mint Bulgária tagja a Népszövetségnek, Belgrád még sem kívánta ennek a kérdésnek a Népszövetség előtt való tárgyalását, amirrhogy Bulgária sem ismert el a Népszövetség alkalmasságát a döntésre Korfu megszállása után.

A Chicago Tribune párisi hivatalos jugoszláv forrásból arról értesül, hogy a belgrádi Kormányban a kezében vannak a titkos bolgár tervek, amelyek szerint a bolgárok betörték volna Macedóniába szeptember 10-én, azonban ezt elhalasztották.

A belgrádi hadügyminisztérium megtette a szükséges intézkedéseket a határok megerősítésére, hogy megakadályozhassa a már előkészített bolgár betöréseket Dzsusztendil, Dzsunaja és Petrics irányából jövő csütörtökön.

Belgrádból jelentik: A Politika a fenti külföldi jelentések alapján itteni jól értesült körökben megerősítést nyerte annak a hírnak, hogy a kormány értesítette a bolgár kormányt arról, hogy csapatai bevonatnak Szófiába, ha bolgár bandák betörnének jugoszláv területre.

Stipból, a bolgár határról azt jelentik, hogy az egész dél-szerbiai határ mentén nyugalom uralkodik. Tegnap egyetlen bolgár komitási szakasz sem kísérelte meg a területünkre való betörést.

Szófiából jelentik: A bolgár távirati ügynökség jelentik, hogy a bolgár határon erős jugoszláv katonai osztagokat koncentrálnak az azal feladattal, hogy megakadályozzák komitási bandák betörését jugoszláv területre. A bolgár kormány kijelentette, hogy senkinek sem fogja megengedni, hogy bolgár területen komitási szervezeteket létesítsen. Hivatalos bolgár körökben nagy nyugtalanságot keltenek a jugoszláv csapatkoncentrációk hírei. Az a meggyőződés uralkodik, hogy Jugoszlávia a bolgár komitácsiktól való félelmet ürügyül akarja felhasználni Bulgária esetleges megtámadására. Egyébként kormánykörökben a jugoszláv csapatkoncentrációt összefüggésbe hozzák a nem sikerült kommunista összeesküvés sel is.

Caribrodri lapjelentések szerint Bulgáriában ellenforradalom tört ki. A kommunisták a parasztokkal együtt több városban zavargásokat rendeztek. Az ellenforradalomról bővebb jelentések még hiányoznak.

Florescu miniszter Kolozsvárt.

(Törvény az eltűnt katonák nejeiről. — Az erdészeti igazgatás újjászervezése.)

Bucurestiből táviratozzák: A kormány Florescu igazságügyminisztert Kolozsvárra küldte, hogy az antiszemita mozgalmakat akadályozza meg. Innen a miniszter Máramarosszigetre utazik.

Az igazságügyminisztériumban törvényjavaslat készült el, amely a hadifözvegyekről és az eltűnt katonák nejeinek újból való férjhezmeneteléről szól. A javaslat szerint a várakozási időt leshállítják és e szerint, már a jövő év januárjában az eltűnt katonák nejei férjhez mehetnek, miután megemmisítik a régi házasságkötést.

Az erdészeti főfelügyelőségnek elkészült az erdészeti igazgatás új jászervezésének tervezete. E szerint a mostani 33 kerületi főerdőhivatal helyett tizenkettőt szerveznek. Az erdőhivatalok főnökeit széles hatáskörrel ruházzák fel és megjelöl autonómiaik kánnak.

A nagy pénzkinálat letörte a kosztpénzt.

(Magyar, cseh és jugoszláv értékek a bécsi tőzsdén.)

(A *Közöny* budapesti tudósítójától.) Az óriási pénzhiány a pesti piacon az utóbbi időben nemcsak hogy csökkent, de a kosztpénzkinálat az utóbbi időben olyan nagy, hogy a keresletet nemcsak eléri, de túlhaladja. Ennek azután természetes velejárója, hogy a heti 16-18 százalékos Kosztpénz ideje is megszűnt és ma már harmadéért is lehet pénzt kapni kosztba. — A pénzpiac eddigi feszültségét az ultimóval kapcsolatos megterhelések okozták és most mikor erről már nem igen van szó, fokozatosan nagyobb és nagyobb tőkék szabadulnak föl és állanak a spekuláció rendelkezésére.

Különbösen is a Kosztpénzbeadás már annyira átment minden réteg tudatába, hogy közéleti intézmények is mind nagyobb tételekben ajánlják föl tőkéjüket kamatoztatásra. Legutóbb egy állam építkezési vállalkozó az előlegképpen kiutalt félmilliárd koronát Kosztba adta, de Kosztba adják a pénzüket a kis tőkések is és nem ritka, hogy a pénzügyöket házmesterek keresik fel, akik 50—100 ezer koronájukat adják ki Kosztba.

Egy másik érdekessége a pénz gazdasági életnek, hogy a bécsi értéktőzsdéről, ahol a gazdasági élet már megszilárdult és így spekulációra jóval kevesebb alkalom kínál, az értékpapir piacról egyre jobban leszorulnak az osztrák váltalatok papirjai és helyükbe igen nagy a kínálat és kereslet a ju-

goszláv, magyar és cseh papirokban. Jellemző ez a kereskedelem életére és most Bécs érzékeny szeizmográfiája ezen államok gazdasági életének. Ha valamelyik ország közgazdasága érdekel valakit, csak a bécsi tőzsde árfolyaait kell, hogy megnézze és rögtön tisztában lehet a gazdasági kialakulással.

Rendőrök és betörők harca.

Nagyszabású rablás egy birtokon.

Berlinből táviratozzák: A Guben mellett Gösnitz-birtokon tüzliarc keletkezett betörők és mezőrendőrök között. A harc folyamán egy rendőr és egy betörő meghalt, egy rendőr pedig súlyosan megsérült. Az öt tagból álló betörőbandából kettőt elfogtak. A harc előzményei a következők: Éjszaka folyamán a betörő banda behatolt a birtok kincstárába, ahonnan két milliárd márkát meghaladó értékű ezüsttárgyakat lopott. A zsákmánnyal elmenekültek. Minthogy a betörést hamarosan észrevették, az üldözést azonnal meg lehet kezdeni és a rendőröknek sikerült a banda tagjait a gosnitzer állomáson feltartóztatni. Valamennyit bevitték az állomás épületbe, hogy ott kihallgassák őket. Az egyik betörő egyszerűen revolvert rántott és a rendőrök egyikét fejbőlötte. A másik rendőrt szintén revolvergolyóval súlyosan megsebesítették. A sebesült rendőrnek még volt annyi ereje, hogy ekövege szolgálati fegyverét, amellyel többször a menekülő banditák után lőtt. Az egyik holtan esett össze, a másikat egy vasúti tisztviselő fogta el,

a többi azonban egy autón menekült. A rendőri hatóság nyomában érintkezésbe lépett a berlini büntetőrendőrséggel, amelynek sikerült a banda harmadik tagját, egy éjszakai mulatóhelyen letartóztatnia. A rablónál a rablott értékből jelentékeny részt találtak, ezenkívül egy milliárd márka készpénzt. Kiballgatása során elmondta, hogy néhány nappal azelőtt a Ruhr-vidékről jött.

Három Budapesten

(Érdekes mohamedán válópör magyar bíróság előtt.)

(A *Közöny* budapesti tudósítójától.) Kelet varázsos színei, az Ezeregyéjszaka meséinek világa mindig erősen izgatták az európai emberek fantáziáját, különösen, ha valami szerelem vagy házassági dologgal kapcsolatos keleti történet került az érdeklődés homlokterébe. A napokban a budapesti törvényszéken is egy ilyen exotikus ügyben volt érdekes tárgyalás. — Ezuttal azonban a történet mindkét szereplője mohamedán s csak azért kerültek a magyar bíróság elé, mert mindketten Magyarországon élnek. *Ali Abbas* huszonöt évvel ezelőtt szerény szőnyegjavító munkás volt és nap-nap után bárki láthatta egyik budapesti szőnyegkereskedő kirakatában, szorgalmasan munkálkodva a fantasztikus vonalakkal és égő tarka színekkel ékes keleti szőnyegek milliójában. 1911-ben házasságot kötött, még pedig igen előkelő leány lett a felesége: *Sheriff de Sheriff*, aki a volt londoni perzsa követ leánya. — Házasságukból három gyermek született. Közben a művelt perzsa asszony európai kultúrnővé alakult és teljes európai

módra kívánt élni. Férje azonban nem tudta leküzdeni korábbi szokásait, ur maradt rajta a keleti vérszomig közben a változott viszonyok folytán rendkívül gazdag szőnyegkereskedő lett, feleségét elhanyagolva, *háremet tartott* és egészen magának élte örömeivel teli életét.

Az asszony végül is megsokalta ezt a visszaszállást és a bírósághoz fordult keresetével, amelyben *térjének tékozlás és elmezavar miatt gondnokság alá való helyezését kérte*. Az ügy már jóideje húzódik, két budapesti ügyvéd mérkőzik egymással. Az előkészítő tárgyaláson a férj, ügyvédje útján arra az álláspontra helyezkedett, hogy házának törvényei szerint Sheriff de Sheriff már nem a felesége s így nem kérheti gondnokság alá való helyezését. Be is mutatott egy török pap által kiállított igazolványt, amely különböző hivatalos pecsétetekkel volt ellátva és azt igazolta, hogy a Konstantinápolyi imám házasságát felbontotta. *Benda* dr. táblabírónak azonban feltűnt, hogy a szövegben „első válás” van említve. Az asszony azt állítja, hogy ez is bizonyosága annak, hogy válásuk még nem végleges. Érdekes keresetében azt is elmondotta, hogy férje ma is keleti módra él, *több feleséget tart* Fűrj-utcai villájában és tiltakozik az ellen, hogy az európai törvényeknek meg nem felelő módon élje vele továbbra is házasságát. A budapesti törvényszék az igazságügyminisztériumhoz fordult döntés végett s így a külügyminiszter közbenjárásával

Az új diktátorok

(Lenin, Mussolini, de Rivera és Lüdendorf.)

A spanyol katonai forradalommal a harmadik nagy európai országban számolt fel a parlamentáris rendszer. Oroszország nyitotta meg a sort 1918. január elején. — Hiszen az 1917. november 9-én hatalomra jutott bolsevista forradalom nem állotta útját az orosz nemzetgyűlés összeállításának, részben, mert abban reménykedett, hogy a népbiztosok tanácsának sikerül majd többséget kicsikarni a nemzetgyűlés tanácskozásain, és részben azért, mert attól tartott, hogy a béketárgyalások fognak megkötődni, ha nem áll a delegátusok mögött az orosz népképviselete. A remény nem valósult meg és az aggodalom alapatlannak bizonyult. Oroszország volt az első európai nagyhatalom, amely „függetlenítette” magát a parlamentáris rendszertől és másodikként Olaszország követte a példát. 1922. októberben az oroszok győzelme volt a parlamentáris rendszer fölött és ezen igen kevés-

sé változtat az, hogy az olasz kamara többsége verintelenül meghajlott a győzelmes államcsíny előtt. Nemsokára egy esztendeje lesz annak, hogy a parlamentáris rendszer megszűnt kormányozni Olaszországot.

Olaszországnak 38 millió lakosa van, Szovjet-Oroszország európai részének lakossága pedig 120 millió lehet most. A spanyol katonai forradalomig tehát 160 millió ember fölött vesztette el hatalmát Európában a parlamentáris rendszer és ehhez csatlakozott most Spanyolország 21 millió lakosával, 180 millió ember pedig nem sok híján éppen a felét teszi Európa lakosságának. 1905-ben az orosz дума összeülése után mindenfelé nagy elégtétellel konstatálták azt, hogy ezzel teljessé lett a parlamentáris uralma Európa fölött. Tizennyolc év telt el 1905 óta és a parlamentáris rendszer már csak Európa lakosságának felét kormányozza. Ami a békeidőben elképzelhetetlen volt, az most egész természetes esemény gyanánt következett be. Spanyolországot a hadsereg tábornokai kor-

mányozzák, s Primo de Rivera tábornoknak, Defatella márkijának nevét kénytelen lesz megtanulni minden újságolvasó, úgy, amint megtanulta Benito Mussolini nevet.

Defatella márki Spanyolország direktora lett, noha soha nem aratott győzelmeket, Mussolini legalább fontos faktora volt egy győzelmes háborúnak, hiszen Olaszország a semleges politika ösvényén maradt akkor, ha Mussolini nem támadja hátba az orosz szocialisták békefrontját és nem hoz váratlan helyről segílyt D'Annunzio propagandájának. Ha pedig Olaszország 1915. májusában nem üzen háborút, akkor beteljesedik Giolitto prognózisa és 1918. őszén Olaszország háború nélkül kap meg mindent, amihez így háború árán jutott, az osztrák-magyar monarchia összeomlásának egyik örököse gyanánt. Mussolini győzelmes háborúba vitte Olaszországot, de egy olyan győzelmes háborúba, amely negyedfél évig tartott, rettenetes véráldozatokkal, igen súlyos pénzügyi terhekkel járt és — céltalan volt, mert nem hozott

más eredményeket, mint amilyeneket meghozott a békés várakozás is.

Ha pedig nem fog megállni a gazdasági leromlás folyamata Németországban, akkor számolni kell egy negyedik diktátor eléréseivel és ez a diktátor Erich Lüdendorf lesz, érdekes új változattal gazdagítva a XX. század diktátorainak sorát. Diktátorrá lesz az a német tábornok, aki nem tudta kihasználni a német hadsereg katonai fölényét, amikor az még meg volt, diktátorrá lesz az a tábornok, aki nem tudta megállítani a német hadsereg visszavonulását, amikor egy igazán tehetséges vezérnek lett volna még módja feltartóztatni az entente-csapatok nagy ellenoffenzíváját és időt nyerni a béketárgyalásokra, diktátorrá lesz az a tábornok, aki nem csupán politikai éretlenségével és politikai erőszakosságával visel igen súlyos felelősséget a német összeomlásért, hanem a politikai hibákon felül elkövette a katonai hibák egész sorát is. Julius Caesar korában nehezebb volt a hadvezérek útja a politikai hatalom felé.

ki fog majd derülni, hogy érvényes-e még a házasság, avagy valóban törvényesen elváltak voltak. All Abbast a feleségétől.

Az iró villája.

(Az olaszok elrobották Fulda Lajos nyaralóját.)

Innsbruckból jelentik: Fulda Lajosnak, az ismert német drámaírónak szép villája volt Dél-Tirolban, a Karersee környékén. Az olasz kormány tavaly kisajátította a villát és értékét teljes berendezésével együtt 45.000 lírára becsülte. Az iró megelégedett a kisajátítással azon az alapon, hogy csak 50.000 líránál nagyobb értékű ingatlan lehet a kisajátító rendelet alapján lefoglalni. A főbbbeosztás és a rendeletre való hivatkozást nem vették figyelembe az olaszok és Fulda ezen a nyáron már nem használhatta a villáját. A szabálytalan kisajátítást azzal okolja meg az olasz kormány, hogy a villa fontos stratégiai ponton van, a melyet még olasz honoságú magánember kezében sem hagyhatnának.

Zsaroló mérnök.

(A kik ki akartak szabadítani egy tőzsdebizományost.)

Budapestről jelentik: A főkapitányságon őrizetbe vettek két fiatalembert, akiket a Gross Sámuel letartóztatott tőzsdebizományos feleségét öt millió korona erejéig meg akarták zsarolni azzal, hogy kiszabadítják férjét a fogságból. A két zsarolót előállították a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy egyikük Sohár Elek 35 éves büntetett előéletű vegyész mérnök, a másik pedig Hartmann Albert ugyancsak rosvottmultu kereskedő. A két zsaroló Gross Sámuelnél mint a Markó-utcai fogház őre jelentkezett és Sohár Elek egy Fenyő József névre kiállított hamis fogház-őri igazolványt is felmutatott. A tőzsdebizományos felesége nem tilt fel a mesének, hanem értesítette a rendőrséget, ahonnan másnap délután detektívek mentek ki a zsarolók elfogására. Sikertelenül is őket éppen akkor elfogni, amikor a Gross Sámuel kiszabadítására szánt öt millió koronát az asszonytól átvették. Behozták őket a főkapitányságra, ahol bevallották, hogy hasonló módon már több bajba jutott tőzsdebizományost, vagy más jómódu ember hozzátartozóját zsarolták meg. A rendőrségen mindkettőjüket előzetes letartóztatásba helyezték. Sohár Elekről megállapították a detektívek, hogy egy időben a tejhivatalnál volt alkalmazva mint vizsgálóvegyész. — Ebben a minőségében több budapesti kávéház tulajdonost megzsarolt és ezért meg is büntették. — A fogházból nemrég szabadult ki és máris újabb zsarolásokat követte el.

Németország új pénzürtéke. (Megadózlatják az új gazdagokat.)

Berlinből táviratozzák: Az értéktálló pénz létesítéséről szóló tervezet elkészült. A birodalmi bank a tervezet szerint megszabadul az állami pénzügyektől és így kizárólag az aranyjegybank funkcióit teljesítheti. A birodalmi kincstári jegyeket discomptálni fogják a birodalmi banknál úgy, hogy többé a papírmárka fedezetlen szaporulata nem történhetik meg. Az átmeneti időre a bank új jegyeket ad ki, a melyek a magángazdaságban aranyértékűek lesznek. Ezek a jegyek a törvényes fizetési eszközök. A papírmárka az új bankjegyek váltópénze lesz. Egyidejűleg az elkészült pénzügyi program szerint a nyilvános kiadások legnagyobbfokú redukciója következik be. Az átmeneti idő előreláthatólag három-négy hónap lesz. Az új bankjegy csupán belföldi érték karakterét veszti fel és csupán az átmeneti időben alkotja a belföldi forgalomban az értéktálló fizetési eszközt. A végcél az, hogy aranyértékű vezessenek be, miként Németországban 1914-ig volt. Amint csak lehetséges, az új értéktálló bankjegyeket az új értéktálló bankjegyekre.

A leleplezett rendőrkomiszárius

(A tomesvári rendőrprofektus a Közlöny cikke nyomán elrendelte a vizsgálatot.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny szerdai számában feltűnést keltő cikk jelent meg, amely súlyos vádakot tartalmazott Buzica Joán tomesvár-gyárvárosi rendőrkomiszárius ellen, aki a visszaélések egész sorozatát követte el. Cikkünk nyomán dr. Lúba Valér rendőrprofektus azonnal elrendelte a vizsgálatot Buzica ellen, aki tegnap állítólag Bucurestibe utazott. A vizsgálat lefolytatásával Selegeanu Virgil rendőrfelügyelőt bízta meg a prefektus, aki ma délelőtt Bugél Jenő szerkesztőt hallgatta ki. Bugél jegyzőkönyvbe mondta a bizonyítékokat és tizenhárom

Kisebbségek

Magyarországon.

(Román és szerb tanítók a községeken.)

Budapestről jelentik: Magyarországon most ellentétben a régi nemzetiségi politikával az ott maradt csekély számú nemzetiségi kisebbségek: szerbek, németek, románok, szlovákok teljes egyenjogúságot élveznek. Valamennyi nemzetiség kulturális és anyagi ügyeinek rendezésére kormánybiztos van kinevezve. Siegescu József egyetemi tanár, román származású. A nemzetiségek vezetői és a magyar kormány között élénk az összeköttetés. Zubkovicz szentendrei görögkeleti püspök Horthy kormányzó családjának is gyakori vendége.

Siegescu kormánybiztos egy intervjuban elmondta, hogy a magyar kormány közvetett úton több ízben kért egy a karlócai patriarhatustól, mint a nagyszebeni metropolitától a szerb és román egy-

Berlinből táviratozzák: Dr. Hertling birodalmi pénzügyminiszter kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a magángazdaság aranykötelezettsége, amellyel az újonnan alakítandó bank jegyeit biztosítani fogják, valószínűleg nem lesz több öt százaléknál. Kijelentette még, hogy valószínűleg ez év végén új vagyonadót vetnek ki azokra, akik a legújabb időben szereztek vagyont. Az új jegybank csak amennyi bankjegyet adhat ki, a mennyire az államnak szüksége van kiadásai fedezésére. A papírmárkát, amely az új pénzegység mellett megmarad fizetési eszköznél, az új érték valószínűleg teljesen fel fogja szívni.

Berlinből táviratozzák: A devizadiktátor rendelete folytán a rendőrség tegnap nagy razziát tartott az összes berlini kávéházakban, a mely alkalommal rendkívül nagy mennyiségű idegen valutát koboztak el azoktól, akik nem tudták megfelelő módon igazolni, hogy miképpen jutottak az idegen pénzekhez. Számos külföldi állampolgárt tiltott deviza fizetőkötés miatt a hatóság kiutasított.

tanút jelentett be, akik a cikk állításait igazolni fogják és a rendőrkomiszárius visszaéléseiről bő bizonyítékokkal szolgálnak. Selegeanu rendőrfelügyelő azonnal intézkedett, hogy a bejelentett tanúk már holnap kihallgathatók legyenek.

Temesváron a Közlöny cikke őrségi feltűnést és nagy meglepetést keltett, mert végre akadt bátorhangú sajtóorgánum, amely lemeríté a tanúk a leleplezett rendőrkomiszárius ügyéről. A közönség megnyugvással vette tudomásul, hogy a rendőrség vezetője a cikk nyomán a legszélesebbkörű vizsgálatot rendelte el.

házközségekre részére papokat. A kérelmet azonban nem teljesítették, mert egy Szerbiában, mint Romániában paphiány van. A lelkész nélkül maradt házközségeket ügyeit adminisztrátorok intézik.

A magyar kormány arról is gondoskodott, hogy a román és szerb lakta községekbe, ha valami okból nincs is nemzetiségi iskolájuk, szerb és román származású, vagy legalább is a lakosság nyelvét beszélő tanítók kerüljenek. A magyar kormányzat tudatára érte, hogy a nemzetiségekkel szemben az ország érdekében megértést kell tanúsítani.

— Az aradi iskolák megnyitása. Az aradi városi iskolaszék közli, hogy az elemi iskolák ünnepélyes megnyitása szombaton délelőtt lesz.

— Halálhír. Giulian Arcadie aradi helyettes rendőrprofektust súlyos csapás érte. Neje hosszú betegség után szerdán meghalt. Az elhunyt aradi uriaszonyt ma délután négy órakor temették el nagy részvét mellett.

Berzeviczy nyilatkozik.

Jugoszlávia a legharciasabb állam

Budapestről táviratozzák: A 8 Órai Újság beszélgetést közöl, a melyet Berzeviczy Albert, a Magyarország népszövetségi delegátusa Genfben való visszatérése alkalmával a vasuti fülkében folytatott a lap munkatársával. Berzeviczy kijelentette, hogy Magyarország kívánságai és panaszai ezáltal nem keltettek teljes visszhangot a Népszövetségben, mert ezt teljesen igénybevette az olasz-görög konfliktus. A garancia-bizottságban a magyar álláspont ellen erős ellentállást fejtett ki Jugoszlávia, amely jelenleg a kisantant legharciasabb állama. Románia mérsékelten viselkedett és Benes cseh szlovák külügyminiszter Magyarországgal szemben minden előítélet nélkül járt el.

Dohánycsempészes.

(Az aradi rendőrség nyomozása)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi államrendőrség nagyszabású dohánycsempészt leleplezett le tegnap éjszaka. Az utóbbi időben feltűnt, hogy egyik aradi kávéházban magyarországi cigarettát, dohányt, szivart és cigarettapapírtől vásárolta a dohányárut. A rend megindította a nyomozást és kiderült, hogy a határon át csempészt dohányárut a kávéház ruhahatárosa hozza forgalomba. A ruhahatáronál tegnap éjszaka házkutatást tartottak és megtalálták a csempészt dohányárut. Kiderült, hogy a ruhahatáros összeköttetésben állott a kávéház egyik pincérelével, aki viszont csempészekből vásárolta a dohányárut. A rendőrség megindította az eljárást a csempészdohány árusítók ellen, a csempészek kézrekerítésére pedig megtette a szükséges lépéseket.

BUDAPESTI LEVEL.

Erdélyi újságiróbol spanyol drámaíró.

Az Orbók-testvérek tíz-tizenöt évvel ezelőtt Erdélyben éltek. Az idősebbik Loránt, lobogó sörényével, nagy paksamétával a hóna alatt, tipikus alakja volt az éjszakai Kolozsvárnak. Orbók Loránt a Kolozsvári éjszaka szerelmese volt, órákig sétált az utcákon s ha partnere akadt, színes mesevilágát rejtett titkait szívesen tárta föl. Szomjazta a sikert, a közönséget. A fiatal újságíró megértő lélekkel hallgatta a rivalda ezerfejű Cézárját. Titkos drámaíró volt, akinek 20 éves korában már készen volt közel féltucat darabja. Egy rövidhajú, élénk szemű kis kolozsvári leány volt Orbók Loránt első szerelme, akit talán az ő rajongó színpadélsége hódított meg a színház számára. A fiatal szerelmesek me rész álmai ezáltal valóra váltak. Orbók Loránt, a titkos drámaíró ma Axentis Lorenzo néven a legismertebb drámaíró. Spanyolországba dobták a háború viharai s a székely ösérő csodákkal művelt. Orbók Loránt nemcsak beszélni tanult meg spanyolul, hanem a spanyol nemzeti irodalom egyik kitű-

nősége. A kis leány pedig hatalmas színpadi karriert futott meg Budapesten. Évekig volt az egyik

legnagyobb színház primadonnája. Most mint egy előkeio földbir- tokos felesége ismét Erdélyben él.

Európa ne féljen földrengéstől.

(Párisi tudós 1926-ra újabb katasztrófát jósol.)

(A Közlöny párisi levelezőjé- től.) A földrengés brutális vesze- delme elől nem lehet menekülni. Ehhez a szeizmikus megrázkódta- tások bekövetkezését előre meg kellene állapítani a tudósoknak, hogy a katasztrófát megelőzhes- sék és menekülésre szólítsák fel a veszélyeztetett kerületek lakossá- gát. A japáni borzalmas katasztró- fa felvetette azt a kérdést, hogy le- het-e előre tudni egy földrengés bekövetkezéséről. Berget profesz- szor, a párisi okeánográfia intézet egyik tudósa a következőket írja e kérdésről:

— Földrengések a földkéreg olyan részén keletkeznek, ahol a föld belsejében üregek képződtek. Némely helyen pedig a földkéreg igen gyenge és kevésbé tud ellen- állni annak az örök nyomásnak, amelyet a föld belsejében lévő izzó tömegek és gőzök okoznak. Ilyen üreges földalatti részek egy kör- t képeznek a Csendes-Oceán körül, amelyet a tudományos világban „tűzkör“-nek hívnak. Japán ben- ne van ebben a tűzkörben, volt olyan év is, amikor több mint ezer földtörést számoltak meg. Csodá- latos dolog az, hogy a japáni szí- getcsoport eddig még nem sú- lyedte el egészen. Európa legtöbb országában azonban nem kell fél- ni ilyen katasztrófától, mert itt a földkéreg sokkal masszívabb, a fa- dasztalát szerinti Európában. Olasz ország kivételével alig volt katasz- trófális földrengés. A szeizmolo- gia megállapította, hogy a nagy földrengések együtt járnak a nap fokozott tevékenységével. Ha a nap tevékenysége a maximumán van, rendszerint bekövetkezik egy katasztrófális földrengés. A tudó- mány megállapította, hogy a nap fokozott, maximális tevékenysége idején, a nap vonzereje a föld bel- sejében lévő folyékony, izzó masz- szákat a földkéreg felé vagy a vul- kánok nyílásaihoz vonzza, ami földrengést, vulkánkitörést okoz. A nap újabb fokozott tevékenysé- gi periódusa 1926. évre várható. Tehát ismét egy olyan évhez kö- zeledeünk, amely katasztrófális földrengéseket hoz. Hogy mikor, melyik hónapban és hogy hol lesz ez a rengés, azt még nem lehet megállapítani.

Berget tanár ezután arról ír, hogy hogyan védekezhetünk a földrengés ellen.

— Japánban azért öltött olyan borzalmas méreteket a földrengés, mert a japánok tulontul sokat vesznek át az európai kultúrából. Azt a hibát követték el, hogy el- tértek eredeti könnyű építkezési modoruktól, amely védelmet nyuj-

tott a rengés ellen és európai masz- sziv téglaházakat kezdtek építeni. A tüzet pedig szintén az európai kultúra vívmányai, a gázcsövek és a villanyvezetékek okozták. A japáni papírházaknak nem árt a földrengés. Az amerikaiak, a san- franciskoi földrengésen okulva vasvázás házakat építenek, ame- lyek elgörbülnek ugyan, de nem dőlnek össze.

Hogy áll a leu?

Szept. 20-án 100 leifért adtak
Zürichben 2.60 frankot
Parisban 7.95 frankot
Budapestben 9300—10600 kor.-t
Bécsben 31.900 osztrák koronát
Berlinben 82.500.000 márkát
Prágában 15.50 szokolt
Belgrádban 42.75 dinárt
Newyorkban 46.25 centet
Londonban 1 font 980 lel.

Az elmebajos

rablógyilkos.

(A római-fürdő merénylet.)

(Saját tudósítónktól.) A Köz- löny mai számában megemléke- zett már arról a borzalmas és ke- gyetlen gyilkosságról, amely teg- napelőtt történt Budapesten. Egy eddig még ismeretlen tettes agyon- lötte és kirabolta Berta Illés 40 éves sófőrt. Az újabb jelentések a következőképpen adják a ré- mes történetet:

— A nagymező-utcai megállónál egy 24 év körüli elegánsan öltözött fiatalnőber beült Berta Illés sófőrt autójába, meghagyva neki, hogy a csillaghegyi villany- telepre hajtson. Nem messze a római-fürdő vasuti állomásától egy teljesen néptelen utkereszteződés- nél az ismeretlen utas megállít- tatta az autót, majd közvetlen kö- zéről revolverből a kocsi üvegén keresztül a sófőrt nyakába lött. A vértől elborított és súlyosan sebe- sült ember hátra hanyatlott, mire a gyilkos kihuzta a sófőrt zsebéből pénztárcáját, amelyben 90 ezer korona volt és elmenekült. A ré- mes segélykiáltásra előrohant egy szomszédos házból Priza Ferenc szentendrei lakos, aki a hörgő és vésző ember sérüléseit valahogy bekötötte. A szerencsétlen sófőrt minden erejét összeszedve kísé- röje támogatásával behajtott a városba, majd Turi Ferenc rend- őr egy bérkocsis segéd és a se- gélytnyújtó Priza Ferenc beszál- litották a Margit-kórházba. A sófő- r a nagy vérvesztésigél annyira kimerült, hogy nem lehetett ki hallgatni. Az orvosok nem biznak felgyógyulásában. A rendőrség gyanuja egy előkelő család 24 esz- tendős elmebeteg fiára irányul, a ki már három napja elment hazul- ról. A nyomozás ebben az irány- ban is folyik. Pozitív nyom még eddig nincsen.

Irodalom, művészet

* A temesvári színház műsora a nyári színekben. Pénteken nyolc órákor: Cyrano de Bergerac. Fekete Mihály felléptével. Szombat 8 órákor: Bajadér. Zöldhelyi Annus vendégfelléptével. Vasárnap délután 3 órákor: Elefánt. Este 8 órákor: Hollandi menyecske. Zöldhelyi An- nus vendégfelléptével.

* Az aradi színház heti műsora. Pénteken: Négy frakk. Vigjáték. Bemutató. B) bérlet. — Szomba- ton: Hoffmann meséi. Opera C) bérlet. Vasárnap: Délután: Ha- zudik a muzsikaszó. Operette. Este: Szép asszony kocsisa. Operette. Bér- letszünet. Hétfőn: Négy frakk. Vig- játék. A) bérlet.

* Egy katona története. A régi ro- mantikus francia dráma, amely vala- mikor könnyeket csalt ki egy zsufó- lásig megtöltött színház közönségé- nek szeméből, tegnap este csak ke- vés embert szomorított meg az aradi színházban. A színészek ambició- val játszottak és szép színészi teljesít- ményeket láttunk. Darvas, Gyöző, Mészáros, Jávör, Sereghy férfifőszé- replők és Mészáros Magda, Gö- möry Emma, Tibor Lóri. Follinuszné minden dicsőretet megérdemelnek. Harmath Jolán ezúttal nagyobb sze- repben lépett fel és tehetséges szí- nésznőnek bizonyult. (k. s.)

* Temesvári színházi hírek. A „Cyrano de Bergerac“ előadását pé- nteken este tartja a temesvári szin- tarulat. A pompás címszerepet Fekete Mihály színigazgató játsza. — Zöld- helyi Annus és Sárváry Rózi fel- léptével a „Bajadér“ kerül szí- nre szombat este a temesvári színház- ban. A helyárok a rendes színekori helyárok maradnak. A közönség ki- vánságára az előadásokat az eddig nyolc óra helyett kilenc órákor kez- dik.

* Az aradi színház hírei. Egy ked- ves operett repris a „Newyork szé- pe“ kerül szí- nre a jövő hét csütörtök- jén az aradi színpadon. A darabot Gyöző Alfréd rendezi és első alka- lom lesz arra, hogy Mészáros Béla énekesbonviván szerepben mutatko- zék be az aradi színpadon. A New- york szepét fényes kiállításban hozza szí- nre a színház igazgatója. Ko- vács Kató, Balogh Böske, Fáskerthy Maca, Gyöző, Jávör, Selmeczy, Kal- lós játszanak a darabban nagyobb szerepeket. — Jókai Mór nagyszerű regényét a „Fekete gyémántok“ színpadra dolgozta át Hevesy Sán- dor. A darab a budapesti Nemzeti Színházban hatalmas irodalmi és anvagi sikert aratott. A Fekete gyé- mántok a jövő hét újdonsága lesz és abban Kálmán Sári játszik az idén- ben először az aradi közönség előtt. A darabot Darvas Ernő rendezi. — Hoffmann meséi, az évad első ope- ra-előadása. Az énekes személyzet legjobbjai Z. Várady Margit, Hor- váth Mici, Kovács Kató, Róna Dezső és Kertész Vilmos lépnek fel a darab- ban. — A szezon második vigjáték- újdonsága Lakatos Lászlónak „Négy frakk“ című darabja, amely pénteken este kerül bemutatásra az aradi szin- padon. A Négy frakkot gondos elő- készítéssel hozza szí- nre a Városi Színház és abban a prózai személy- zet legjobbjai lépnek fel. — A szin- ház pénztári órái v. e. fél 10-től fél 1-ig és d. u. 3-tól fél 6-ig tartanak.

* Aradi mozi hírek. Az aranymező- borzalmi, amelyek a nézőt lelke mély- ségig megröndítették, s igaz részvé- tet támasztottak a dráma tragikus hőse iránt, még csak pénteken látha- tó az Apollóban. Az Ezüstkirály ci-

mű monumentális filmdráma harma- dik része ez, ahol végre az ártatlan, gyilkosság vádjával terhelt hős, akit Bruno Kastner alakít, ha hosszú szenvedések és megpróbáltatások után is, mesés gazdaságra tesz szert s most már elérkezettnek látja, hogy élete megrontóit bosszút álljon. Newyorkba megy s az igazi gyilkost keresi. Az Ezüstkirály befejező ne- gyedik részlete: A gyilkos letartóztá- tása csupán egyetlen napon: szom- baton látható az Apollóban. Az igaz- ság győz, az álnok gonosztevő, a mely az egész családnak nemcsak az életét dulta fel, hanem mindannyiuk- nak még hallatlan szenvedéseket oko- zott, elveszi büntetését. Ezzel a ki- elégsítő megoldással végződik a min- den idők egyik legnagyobb film- alkotása az Ezüstkirály. — Helly Brown detektív a hőse annak a csu- dálatosan érdekes, minden jelenlé- tben lenyűgöző, izgalmas drámának, amelyet Harry Piel, a mesterdetektív írt és rendezett s amely még csak pénteken látható az Urániában. A titokzatos telefont a mai modern ka- landordrámák között is az első he- lyen áll. Érdekfeszítő meseszövege, bravuros fordulatai mind-mind a né- ző legnagyobb fokra csigázott tet- szését érdemlik ki, s mindenhez hoz- zájárul a szereplő színészek szenzá- ciósan nagyszerű művészi alakítása és játéka, amely valóban filmszen- zációvá avatja az Uránia e filmdrá- máját. — Hindu szemlék az Urániá- ban. Az a csodálatosan nagykoncep- cióú misztérium, amely bámulatba ejtette az egész város közönségét, közkívánatra szí- nre kerül az Urániá- ban. Szombaton és vasárnap megy a hatalmas film első része. Szomba- ton az előadások 5, 7, és 9 órákor kezdődnek.

A minta-házaspár.

(Leleplezett találkahely.)

(Saját tudósítónktól.) Mai szá- munkban beszámoltunk arról, hogy a temesvári városi közigazgatási bizottság tegnapi ülésén dr. Pros- tean városi főorvos szóvá tette a titkos prostitúció rohamos terje- dését és hogy különösen nagy a fiatalok leányok száma, akik titkos szerelmet folytatnak. Lel- ketlen kufárok vetik ki hálójukat a tapasztalatlan leányokra, akiket feliesen karmaik közé kaparítan- nak. A főorvos jelentésének bizo- nyításául ma újabb titkos találka- helyet leleplezett le a rendőrség. Popescu temesvár-erzsébetvárosi rendőrkormányos a Király-utca 29. számú házban fedezett fel egy találkahelyet, amelyet Valha Mag- dolna tartott fenn egyszerű lakás- ban. Valha Magdolna állandóan 3—4 leányt tartott lakásán Letartó- ztatták és megindították ellene a bünvádi eljárást. Érdekes, hogy a kerítő asszony férje jelenleg hór- tőnben ül, mert egy kiskorú leányt megrontott.

Sport.

ATE—AMTE bajnoki mérkőzés f. hó 23-án, vasárnap d. u. 5 órákor a Glória CFR pályán. Előzőleg az if- jusági és törpe csapatok játszanak.

Camp—AAC bajnoki football mér- közés lesz vasárnap, folvó hó 23-án az AAC Str. Teodor Serb (Török Gábor-utcai) sporttelepén d. u. 5 óra- kor. Az AAC ez alkalomra felrészít- tette csapatát, mely így a Camp. ki- váló tizenegyével élvezetes fair mér- közést ígér. Előmérkőzések: 2 óra- kor Glória—CFR—AAC törpe, 3 órákor Glória—CFR II—AAC II.

HIREK.

Miniszterek Aradon.

(Berthelot tábornok fogadtatása.)

(Saját tudósítónktól.) A kormány két tagja: Bratianu Vintila pénzügyminiszter és Constantinescu földmivelésügyi miniszter, továbbá Constantinescu Tancred, a CFR. vezérigazgatója Aradra érkeznek. A két miniszter és a vas uti vezérigazgató a petrosényi színhányákat látogatja meg és még nem történt döntés az iránt, hogy az aradi látogatás a petrosényi ut előtt vagy után történjék. Hivatalos értesítés még nem érkezett az aradi prefekturára a miniszterek érkezéséről, de bucuress-től tudósítás már jelzi, hogy a miniszterek elindultak Erdélybe. Nem hivatalos helyen úgy tudják, hogy a miniszterek már a legközelebbi napokban Aradra érkeznek. Ezzel függ össze az is, hogy Berthelot francia tábornok Romániába érkezik és Constantinescu földmivelésügyi miniszter üdvözlő a román területre lépő francia tábornokot. Berthelot tábornok pénteken a Symplonnal Temesvárra érkezik, ahonnan Aradon át Hátszegre utazik. Hátszegen a román állam hátlából gyönyörű kastélyt és földbirtokot ajándékozott a francia hadvezérnek. Ez alkalommal Constantinescu földmivelésügyi miniszter, Vaitoianu belügyminiszter, Mosoiu közlekedésügyi miniszter és valószínűleg dr. Cosma miniszter is Temesvárra érkeznek. A miniszterek Berthelot tábornokot elkísérik Hátszegre és lehetséges, hogy egy napot Temesváron tartózkodnak.

— Lapunk legközelebbi száma a pénteki hivatalos ünnep miatt vasárnap jelenik meg.

— Károly trónörökös Aradon. Dr. Avramescu Vazul, az aradi sportkerület elnöke ma este táviratot kapott az udvarnagyi hivataltól, hogy az e hónap 8. és 9-ről elhalasztott sportünnepélyre Károly trónörökös e hónap 24-én, hétfőn Aradra érkezik. A Glória-CFR pályafelavatási ünnepélye hétfőn délután 3 órakor kezdődik. A trónörökös, aki reggel érkezik Aradra, a vasuti állomáson reggel nyolc órakor az aradi összes sportegyesületek és cserkészek fogadják és üdvözlök.

— A trónörökös nem jön Temesvárra. Ma délben érkezett távirati értesítés szerint Károly trónörökös temesvári látogatása is elmarad és így a kisantant olimpiádiát a trónörökös távollétében tartják meg.

— Az új közigazgatási törvény. A parlament őszi ülésén tárgyalják az új közigazgatási törvényjavaslatot. A belügyminisztérium felszólította a közigazgatások vezetőit, hogy saját tapasztalataik alapján tegyenek előterjesztést a közigazgatás módosítására, amelyet a javaslat tárgyalásánál figyelembe fognak venni. Arad város és vármegye vezetői ma tárgyalták a miniszteri leiratot, amelynek alapján megtették az előterjesztést és még a mai nap folyamán elküldték a clujji (kolozsvári) belügyi részorhoz.

— Női kabát szöveteiket Strassernál vásárolhat a legolcsóbban.
— Megérkezett az új bélyegkatalogus Kelet hírlapirodába Arad.

— Vezérfelügyelők Temesváron. Smuntinescu belügyi vezérfelügyelő és Bianu Jenő dr. sziguranca vezérfelügyelő ma délben Temesvárra érkeztek.

— Végső határidő. Athénból táviratozzák: Korfu kiürítése az olasz főkonzul ígérete szerint szeptember huszonhetedikén okveten megtörténik.

— A mintavásár vezetőségének nyilatkozata. A temesvári mintavásár vezetősége a következő nyilatkozat közzétételére kért fel bennünket: Igen tisztelt Szerkesztőség! A mintavásár katalógusa hirdetései függelékekkel van ellátva, egy részt azért, mert ezt a kiállítók maguk is igénylik, másrészt pedig azért, mert e nélkül a három nyelvű, 12 ives könyv költségei oly magasak lennének, hogy a katalógus eladási árait csak túldrágán lehetne megszabni. A hirdetési tarifák a nálunk szokásos árban vannak megállapítva és nem felel meg a tényeknek, hogy kizárólag magánvállalkozást szolgál a katalógus, mert a hirdetéseket akviráló iroda csupán a szokásos ügynöki jutálékot kapja, egyébként pedig a mintavásár vezetőségének a kellő anyagi részeseletét biztosította. A mi a mintavásár területén kívül felállítandó hirdetési táblák ügyét illeti, arról értesültünk, hogy a díjtarifák túl magasak. Azonnal intézkedtünk, hogy a tarifák ellenőrzés alá vétessenek és amennyiben túlzásokat fogunk tapasztalni, a hirdetések díját le fogjuk szállítani. Erre azáltal biztosítottunk magunknak jogot, hogy a hirdetésekben szedhető összegbevitel összegét szerény mértékűnek korlátoztuk. Végül közöljük, hogy sohasem volt berve a mintavásár vezetőségének sajtóiroda felállítására, így tehát ennek kombinációba vétele is meddő.

— Bérelőn Kerpel könyvtárában

— Házkutatás fascistáknál. Bucarestből táviratozzák: Az ilfovi ügyészség tegnap több helyen házkutatást tartott a fascista agitációval kapcsolatban. A házkutatás szenzációs eredménnyel járt, amelyet azonban a hatóságok egyelőre titokban tartanak.

— Krematórium Bucarestben. Bucarestből táviratozzák: A főváros tanácsa Cosinescu főpolgármester elnöklése alatt ülést tartott, amelyen a bucuressi krematórium felállításáról tárgyaltak.

— Antiszemita-támadás egy vonaton ellen. Jassyból jelentik, hogy a jassy-i fecsani személyvonaton egy antiszemita csoport a vonaton utazó összes zsidó utasokat megtámadta és inzultálta. A hatóságok erélyes vizsgálatot indítottak.

— A gép- és gyorsirás tanfolyam. Bodnár írógépvállalatánál szeptember 21-én kezdődik. Beiratkozás egész nap.

Szenzációs letartóztatás Temesváron.

(Sikkasztó szélhámos ügynök. — A rendőrség titkolódik.)

(Saját tudósítónktól.) Feltűnést keltő letartóztatás történt kedden délben Temesváron. Gutu Atanziu, a detektív osztály főnöke letartóztatta Löwinger Samu közismert temesvári ügynököt és társát, Nagy Sándor Gézát, aki Marosvásárhelyről tizenkét nappal e előtt érkezett Temesvárra és bejelentés nélkül Löwingernél lakott. Löwinger ismert alakja volt a Lloyd kávéháznak és ismerősei már régebbi idő óta sejtették, hogy gyanús üzelmeket folytat. Könyvelésben költekezett, míg végre több feljelentés igazolta a feltevéseket.

Az 1922. év novemberében Löwinger megjelent Marosvásárhelyen Aujezki Arankánál, egy ottani uriaszonnynál, akinek előadta, hogy egy nagyobb faüzlet lebonyolítására még 30 ezer leire volna szüksége. Sikeresen rábeszélte az uriaszont, hogy 150 ezer lei értékű ékszereit adja át neki. Az átadott ékszereket Nagy Sándor Gé

zával és a feljelentő asszonyttrával, akiktől időközben Aujezkiné elvált, 30 ezer leiért elzálogosították és dacára annak, hogy az ékszereket csak hat hétre kérte, még mindig nem adta vissza tulajdonosának.

Dessart Zoltán temesvári lakos még a pénzbevitel idejében 86 ezer koronát adott át Löwingernek, aki ebből az összegből 20 ezer koronát elsikkasztott. Kélt Miksa temesvári lakostól szintén 21 ezer leit csalt ki a szélhámos ügynök Grubi Ignác temesvári lakos egy ízben megbizta azzal, hogy Pécsen 36 ezer jugoszláv koronát vegyen fel. Löwinger fel is vette a pénzt, de Grubinek mindössze csak 800 leit adott át. Löwinger Samu és Nagy Sándor Gézát beszállították az ügyészség fogházába. A rendőrség már napok óta nyomoz az ügyben, de a sajtó részére megtagadott minden felvilágosítást, amit tekintettel a nyomozás befejezésére, érthetetlennek tartunk.

— Élelmezési diktátor Bajorországban. Münchenből táviratozzák: Az „Augsburger Zeitung“ jelentése szerint bajor kormány körökben komolyan foglalkoznak élelmezési diktátor kinevezésével, aki nek az lesz a rendeltetése, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel a lehetőség szerint az élelmezési viszonyokat Bajorországban megjavítsa. Ebben az esetben természetesen a birodalmi gazdasági minisztérium és kereskedelmi minisztérium hatásköre is átszállna az élelmezési diktátorra. A lap megjegyzi, hogy a diktátor legfőbb rendszabálya az árusok nagy számának radikális csökkentése lenne. Az árusítási engedélyek negyötöd részét be kellene vonni.

— A temesvári mintavásár megnyitása. A temesvári nemzetközi árumintavásár megnyitását az eddigi tervek szerint szombaton, szeptember 22-én kellett volna megtartani. Ma a megnyitás idejét egy nappal elhalasztották úgy, hogy a mintavásár hivatalos megnyitása vasárnap, szeptember 23-án reggel kilenc órakor történik. A közönség részére vasárnap délelőtt tíz órakor nyitják meg a mintavásárt.

— Megint drágul a telefon. Bucarestből táviratozzák: A kormány azzal a szándékkal foglalkozik, hogy november elsejétől kezdve ötven százalékkal felemelje a telefondíj szabásokat. Ez az ötven százalékos emelés nemcsak a beszélgetésekre vonatkozik, hanem a telefon bekapcsolásokra, áthelyezésekre nézve is. Ezt a nagyfokú emelést azzal indokolja a kormány, hogy a közeljövőben nagy reformokat óhajt a postai szolgálat terén életbe léptetni, a jelenlegi hiányos telefonszolgálatot meg akarja javítani, egyes helyeken a régi rendszerből egy modernebb rendszerre akar áttérni. Erre szükséges az a milliókat kitevő költséget, amelyet a telefondíjak emeléséből a posta eléri szándékozik.

— Ablakot üvegez Lészay és Tarsa üveghomályosító és mintázógár Arad, Str. Crisan. (Karolina-utca) 12.

— Új bankkrízis Bécsben. Bécsből táviratozzák: A bécsi tőzsdén elterjedt hírek szerint a Vereinsbank vezetőségében válság dúl. A régi igazgatók egy része az új érdekeltségek reprezentánsainak munkájával nincsen megelégedve és éppen ezért a visszavonulás és lemondás kérdésével foglalkozik. Valószínű, hogy a Vereinsbank belviszállya legközelebb a nyilvánosságot is foglalkoztatni fogja a bank több ismert nevű vezető személyiségének távozásával kapcsolatban.

— Az aradi közúti vasút a t. utazó közönség tudomására hozza, hogy vágány javítási munkálatok következtében a személyforgalom szerelvényei szombaton este 6 órától kezdve csak Gáj—Allomás—Dácia kávéházig fognak közlekedni. A Dácia kávéháztól a Iancu Avram-térig szombaton este 6 órától kezdve vasárnap reggelig a személyszállítás szünetel. Uzineie comunale, Sectia: Tramvai.

— Stoica Sebestyént rehabilitálták. Kolozsvári jelentés alapján megírta néhány nappal ezelőtt az „Infratierea” nyomán, hogy Stoica Sebestyén kolozsvári szigurancafőnök ellen fegyelmi eljárást indítottak. Amint most értesültünk, az elhangzott vádak nem felelnek meg a valóságnak és akció indult meg abban az irányban, hogy Stoica főnököt rehabilitálták és a megindított fegyelmi eljárást beszüntették.

— Új foglalkozással bírő egvének könnyen elkerülük a sok ülés kellemetlen következményeit, ha időnkint egynéhány napon át a Koproff, az ideális, főzött csokoládé hashajtót szedik.

— Haladás előadás, mint komoly és tartalmas mesedélután Molnár Aladár és Drosnyák János közreműködésével szombaton délután hat órakor a Kulturpalota nagytermében.

— Az angol királyi család öröksége. Londoni jelentés szerint Farquar gróf, aki az udvartartásban szolgált évekig, végrendeletében tekintélyes vagyonának jó részét a királyi családra hagyta.

„Ezüst király”. III. Rész: pénteken utóljára IV. Rész csak egy napig szombaton az **Apollo**ban.

Baldwin és Poincaré találkozása

(Az angol-francia kapcsolat újrafelvétele. — A franciák nagylelkűek lesznek a németekkel.)

Párisból táviratozzák: Baldwin angol miniszterelnök ideérkezett és hosszabb tanácskozást folytatott Poincaréval. A tanácskozás eredményéről ezideig nem adtak hivatalos kommunikét. Ugy az angol, mint a francia politikai körök meglepődéssel fogadják Poincaré és Baldwin tanácskozásának eredményét. A két miniszterelnök tanácskozását részletes tárgyalás fogja követni.

A Havas-ügyről jelentése szerint Poincaré és Baldwin találkozása elsőrendű fontosságú diplomáciai esemény. Ez a látogatás külső jele az angol-francia kapcsolat újrafelvételének, amely a Ruhr kérdés miatt rövid időre megszakadt. Poincaré be fogja bizonyítani, hogy a megszállás nem volt hibával. A német kormány a passzív rezisztenciára hataknas összegeket költött, amelyeket inkább a jóvátételi számla törlesztésére fizethetett volna. Poincaré hajlandó tárgyalni Németországgal azon feltétellel, ha a német kormány visszavonja a passzív rezisztenciára vonatkozó rendeletét. Lehetséges az is, hogy Franciaország lemond a katonai megszállásról, ha Németország teljesíti a francia követeléseket. Francia-német tárgyalások esetén Angliát is meghívják a tanácskozásokra.

Párisból táviratozzák: Az angol követség Baldwin és Poincaré tegnapi délutáni megbeszéléséről

Vasuti rablások Németországban. Berlinből táviratozzák: A „Vossische Zeitung” jelentése szerint már csaknem mindennaposak a vasuti rablások. Legutóbb Berlin-Köln között közlekedő D-vonaton raboltak ki egy asszonyt. Magdeburg állomás előtt egy ismeretlen ember megtámadott egy folyosón állógálló asszonyt, elhurcolta a toaletthelyiségbe és ott kloroformmal elkábította. Amikor az asszony magához tért, hiányzott a pénztárcája, jegygyűrűje és a fülkében levő bőröndje. A legutóbb történt három hasonló eset arra késztette a közlekedésügyi miniszteriumot, hogy messzenemű övintézkedéseket tegyen a hasonló esetek meggátolására. A jövőben mozgó vasuti őrségek vigyáznak az utasok biztonságára.

Lenin egészségi állapota javult. Moszkvából jelentik: Bucharin, a kommunista-párt filiszi szervezeteinek teljes ülésén kijelentette, hogy Lenin egészségi állapota javult, de még üdülésre van szüksége s ezért azok a hírek, amelyek szerint a közel napokban már dolgozni fog, nem felelnek meg a valóságnak.

Megérkeztek a párisi modellek a „Margaréta” kalapszalomba. A „Margaréta” kalapszalomban Str. Alexandri (Salac-u. 1. sz.) megérkeztek a már egy hét előtt jelzett eredeti párisi modellek. A kalapok az ideitéli divat szenczációi, minden egyes kalap a párisi cég címkéjét viseli, amelyből származik. A kalapokat feltűntést keltő olcsó áron, minden háson nélkül bocsátja áruba a kalapszalomban, mert egvedüli célja, hogy céget és cégének elsőrendű árúit megismertesse és bevezesse. Ugyanezen

jelentést tett közzé. A közlemény szerint a miniszterelnökök megbeszéltek az általános helyzetet. Megállapították, hogy célok tekintetében oly felfogásbeli vagy elvi differencia nincsen, amely veszélyeztetné a két ország együttműködését.

Londonból táviratozzák: A Daily Mailnek legfelsőbb francia helyen kijelentették, hogy Poincaré közölte Baldwinmal, hogy Franciaország elvárja, hogy a németek belássák, hogy vereséget szenvedtek. Ha ez megtörténik, akkor Franciaország a németekkel oly nagylelkű lesz, hogy maguk a németek is el fogják fogadni.

Berlinből táviratozzák: Az esti lapok arról értesültek, hogy az angol és belga kormányok közös demarsot tettek a francia miniszterelnökkel. Kormányuk megbízásából kifogásolták a francia kormány magatartását a német kormányval szemben. Be kell látni, — mondja a demars — hogy a német kormány számolni kénytelen a néphangulattal és a birodalmi gyűléssel. A Ruhr-kérdésben nem szabad olyan követeléseket támasztani, amelyet a legjobb akarat mellett sem lehet teljesíteni. Arra kértek a miniszterelnököket, hogy Stresemann kormányával szemben tanúsítson előzékenyebb magatartást.

elvtől vezéreltetve, a többi kalapok is rendkívül olcsó áron kerülnek eladásra. Átalakításokat a legutóbbiban végez a „Margaréta” kalapszalomban.

Szomorú történet egy rózsaszokorról szóló közleményünkre a jelzett M. virágkereskedőtől az alábbi felvilágosítást kaptuk: „A Közlöny mai számában fenti címen megjelent cikkre vonatkozólag közlöm, hogy a kérdéses virág nem csokor volt, hanem egy cserép őszirózsa és nem volt 24 órán át a halott mellén, mivel virágcserepet nem szokás oda helyezni. A cserép virág mindössze egy éjszakát volt a ravatal mellett és az nem az én hibából került oda, mert a virágot kézbesítő leány Czirkál Gyula névre szóló cédulával adta át a virágot és így az átvétel történt tévedésből. A gyászházából szintén tudtom nélkül vitték el Czirkálékhoz a virágot, mert én csak akkor tudtam meg, hogy halottnál volt, amikor ezt velem a virág kézbesítése után Czirkálék részéről közölték. — Leszögezni kívánom, hogy engem ebből az ügyből semmi sem terhel.

Nyul helyett embert lőtt. A timisoarai rendőrprefekturára jelentés érkezett az őcsanádi esendőrségtől, hogy Jovanucz János ottani lakó vadászat közben Matei Ignátz egy lövéssel súlyosan megsebesítette. A sebesültet a nagyszentmiklósi kórházba szállították.

Razzia a beteges hajlamu férfiak után. Budapestről jelentik: Az államrendőrség a napokban este razzia rendezett a városligetben, hogy összefogdossa az ott tömegesen tartózkodó beteges hajlamu férfiakat. Negyven ilyen szerencsétlent fogtak

el, közülük tizenötöt a fotoncházba szállították. A letartóztatottak között vannak kereskedők és intellektuális is, akik valamennyien hadifogságban voltak.

Jótekonycélu népiünnepély. A román sajtótudósítók szindikátusa vasárnap, szeptember 23-án Temesvárott, a gyárvárosi Gyárudvar összes helyiségeiben nagyszabású jótekonycélu népiünnepélyt rendez. Fényesnek ígérkező népiünnepély védnöke Liuba Valér dr. rendőrprefektus és az ünnepély rendezői programot állították össze. Tombola lesz, amelyen minden szám nyer. A temesvári kereskedők dícséretreméltó bőkezűséggel szébbnél-szebb és értékes tombolatárgyakat adakoztak a jótekonycélra. Román, magyar és német művész előadások szórakoztatták majd a közönséget, a melyeken a színház és a kabarék legjobb művészei lépnek fel. Az ünnepély vasárnap délután hat óra kor kezdődik és a belépődíj husz lei.

Tömeges husmérgezés Budapesten. Budapestről táviratozzák: Az utóbbi hetekben a magyar főváros orvosai hivatalában szokathatnag nagy számú husmérgezési esetet jelentettek be. A vizsgálat megállapította, hogy több kisebb kolbászgyár romlott húsdarabokból készített kolbászokat, a melyeket nagy mértékben dobtak piacra. Egész utcák lakói megbetegtek a romlott kolbászoktól. A gyárak rendszerint éjszaka készítették a kolbászokat, hogy így kijátszák a hatósági ellenőrzést. A rendőrség bezáratta a gyárakat.

Betörés. Vucu Traian temesvári érsebtvárosi Kereszt-téri lakásából eddig ismeretlen tettes ellopott egy tíz dolláros aranyat és egy tizezer lei értékű aranyláncot. A tettest valószínűleg megzavarták, mert a szekrényeket nem törte fel. A rendőrség nyomoz.

Bankigazgató és tőzsdebizományos párbaja. Budapestről táviratozzák: A budai Kamara-erdőben tegnap dr. Szász Dezső, a Magyar-német Bank vezérigazgatója és Heim Jakab tőzsdebizományos között pisztolypárbaj folyt le. A tőzsdebizományos nem élt a lövés jogával, dr. Szász golyója pedig célt tévesztett. A felek nem békültek ki a párbaj után, amelyre magántermészetű ügy szolgáltatott okot.

A sakk-zseni. (A 13 éves világbajnok. — Megöröltetett agymunka.)

(Saját tudósítónktól.) Az Európa nagy városaiban folyó nemzetegy amerikai lap érdekes cikket közöl a világ legnagyobb sakkzsenijéről. A legzseniálisabb sakkozó Morphy Pál amerikai volt, akit a múlt század második felében fennemnek tartottak. A fiatal amerikai tíz éves korában tanult meg sakkozni és már 13 éves korában legyőzte Löwenthal és Rousseau mestereket. Husz éves volt, amikor Európába hajózott, ahol ugyszólván mindenki ellen győzött. Anderssen világbajnok 11 játszma között csak kettőt tudott

tőle nyerni és ezzel át is adta neki a világbajnoki címet. Hosszu időn át volt a világ sakkbajnoka és minden ellenfele elismerte óriási képességeit. Harminc éves korában tért vissza Amerikába és fiatalon buskmorsóba esett. Azonkor nem is játszott többé. 1887-ben, 47 éves korában elmebetegségben elhunyt. Tizenhét évig nem nyúlt sakktáblához és az volt a rögeszméje, hogy életét elflibázza, mert a sakknak szentelte. Egy híres elmeorvos véleménye szerint értelmi fejlettsége teljesen egyvoldalú maradt és az okozta korai fiatalság, hogy 20—24 éves korában agyát túlerőltette.

Protekción fuvarlevelek

Új megállapodás a Faegyesületek

Bucurestből jelentik: Az erdélyi részű Faegyesület nyolcas bizottsága tárgyalásokat folytatott a vasutigazgatósággal és a főbb érdekeltektől hatósági tényezőket a Faegyesülettel kötött szerződésre vonatkozólag és megállapították, hogy a Cfr. a Bucuresti polgármesteri hivatal és az iparügyi miniszteriummal teljesítette a szerződésben előírt feltételeket és hogy sok illetéktelen egyén jutott protekción utján fuvarlevélhez, ami gyengítette a Faegyesület által elvállalt tüzi felelősségi akcióit. Constantinescu Tancred vasuti vezérigazgató megígérte, hogy a protekción utján szerzett fuvarleveleket megsemmisítik és Bucurestiben a Kolozsvari úti vezetőség bevonásával új megállapodást kötnek a szállítások gyors lebonyolítására. A cserfakivitel és a nyílt pályán való rakodás ügyét is kedvezően intézték el. A hűdsereg részére leadandó famennyiségben a Faegyesületeken kívüli termelőket is kötelesek részt vállalni. A megállapodások végrehajtása céljából Gróza Péter dr., a Faegyesület elnöke Bucurestiben marad.

Apróságok.

(Huskiállítás.) A temesvári árumintavásáron az aradi hentesmesterek is kiállítanak. A hentesek — csupa Kővér, — jól megtermett pirospozsgás ur — arról vitatkoznak, hogy ki milyen hűstermeket állítson ki a vásáron? Az egyik szalámit proponál. A másik egy tál kosírozott imbiszt. A harmadik parizerét dícséri és kijelenti, hogy ez a ruđ parizer lesz a temesvári árumintavásár csucsa. (Nyilván csucsos parizert akart kiállítani.) Végre az egyik hentes, végignézeve magát és sorstársain, így szól a lal fel:

— Uraim, azt hiszem, a legjobb ha minden hentes saját magát állítja ki Temesváron. Szébb húst az üzletben sem lehet találni.

(Pótbéiratkozás.) Polynak az iskolai beiratások. Pista, aki pótvizsgát tett az elmúlt esztendőről megkérdezi az édesanyját:

— Mondd, anyuska, nem lehetne a jövőre pótbéiratkozni?

(Kérdés.) Hány német márka kellene a japán katasztrófa kifizetésére?

LEGUJABB.

Belső kölcsön helyett — kiskölcsön.

(Az angolok pénzt adnak Magyarországnak.)

Genéből táviratozzák: A *Kölnische Zeitung* jelentése szerint *Be nest* Londomban figyelemztették, hogy az angol kapitalisták a zálog jogok felfüggesztése nélkül is hajlandók kölcsönt adni Magyarországnak. Ebben az esetben a kisanantant elvesztéssel a utolsó lehetőséget, hogy a magyar ügyekbe befolyják. Ez tette a kisanantantot engedékenyebbé.

Budapestről táviratozzák: Az a hír terjedt el, hogy Kállay Tibor pénzügyminiszter még a külföldi kölcsön előtt belföldi aranykölcsönrel igyekszik segíteni a szorult pénzügyi helyzetet. Az *Ujság* értesülése szerint ez a hír alaptalan és pénzügyi körökben nem is tudnak róla semmit. A tény az, hogy a kormány a nagykölcsön előtt, hogy a siralmas helyzetet segítsen, a külföldi tőkéhez fordul kis-

kölcsönért, amelynek folyósítása már befejezettnek is tekinthető. A kiskölcsön összege ötven millió aranykorona.

Párisból táviratozzák: A *Republique Française* „Középeurópa pacifikálása” című cikkében megállapítja Magyarországot tényleges közepesét a kisanantanthoz. A cikk szerint a magyar kormány komoly erőfeszítést tesz, hogy loyális és mérsékelt politikájával helyreállítsa Magyarországot nemzetközi helyzetét és Középeurópa békéjét. — Munkáját megnehezítette az ellenzék és a külföld igazságtalan bizalmatlansága. Siraiában ellenben már javult a helyzet. A Kállay pénzügyminiszter által Genében ismertett adatok bizonyítják a jóvátételi bizottság döntésének sürgősségét, hogy Magyarország megállhasson a végzetes lejtőn.

Fiuméből szabad város lesz.

Párisból táviratozzák: A francia kormány azon fáradozik, hogy a fiumei kérdésben elfogadható

megoldást létesítsen. A Kormány Danzig szabadváros mintájára készülő szabályozásra gondol.

A párisi titkos tárgyalások.

(Helyreállt az antant egysége.)

Párisból táviratozzák: Milerand elnök kihallgatáson fogadta Baldwin angol miniszterelnököt. A francia külügyminiszteriumban kijelentették, hogy Baldwin és Poincare tárgyalásai alapján az antant egysége ismét helyreállt. A titokban tartott tanácskozásokról, ame-

lyeken a két miniszterelnökön kívül csak tolmács vett részt, semmi felvilágosítást nem adtak. Londonban úgy vélik, hogy a két miniszter a német jóvátételi ajánlaton kívül semmi mást nem beszélt meg és így nem került szóba az olaszgörög ügynek Angliára és Franciaországra gyakorolt hatása sem.

Felozzlatták az Ebredők gyűlését.

(Karihatalommal ürítették ki a gyűléstermet.)

Budapestről táviratozzák: Az Ebredők kerületközi értekezletet hívtak össze a sörláz-utcai helyiségükben. Lőrincz Antal főosztály vezető megnyitója közben megjelent az értekezleten Apor Viktor, akinek toborzásért tartóztatott le a rendőrség és ma bocsátott szabá-

don. A közönség Apor századost vállrakapva ünnepelte, mire a rendőrtiszt az értekezletet felozzlatta. Az egybegyűltek nagy zajjal tiltakoztak a felozzlás ellen, mire a rendőrség karihatalommal kiürítette a termet és az utcát megtisztította a tüntetőktől.

Elégtétel az olasz tiszték meggyilkolásáért.

Párisból jelentik: A nagykövvek értekezlete megállapította, hogy a görög hadügyminiszter az athéni olasz, francia és angol követéseken hivatalosan bocsánatot kért az olasz tiszték meggyilkolásáért.

Athénből jelentik: Az áldozat-

ok holttestét nagy gyászpompakeretében hajóra helyezték. A köporsókra a görög király is koszorút helyezett. A gyászmenet az útvonalon a görög tiszték sorfala között haladt el. Hajóra helyezéskor egy görög és egy francia ezredes beszélt és elítélték a gyilkosságot.

Közgazdaság.

Javult a leu.

A francia frank tegnapi szűzfránnyzata mára 33.50-re emelte Zürichben az arát és míg a magasabb frankállás miatt Párisban 7.95-re csökkent a leu, Zürichben 2.60-ra javult. A német márka ingadozása még egyre tart. A német aranyvalutának beiköszöntőjét egyelőre nem viszonyozza a világpiac. A belföldi pracon az izraelita ünnep miatt szünetelt a magánforgalom.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Szept. 20.) Kifizetéek: Páris 12.75, London 9.70, Zürich 39.50, Bécs 0.0032, Prága 6.64, Budapest 0.0125. Valuták: Napoleon 800, márka 0.000040 leva 2, török lira 1.19, angol font 990, francia frank 12.60, svájci frank 40.50, lira 9.40, drachma 4, dinár 2.10, dollár 227, lengyel márka 0.0010, osztrák korona 0.003150 magyar korona 0.0090, szokol 6.40.

Zürichi nyitás. (Szeptember 20.) Berlin 0.000003, Newyork 565.50, London 2568, Páris 33.50, Milano 25.7250, Prága 16.96, Budapest 0.031250, Belgrád 6.15, Bucuresti 2.55, Varsó 0.0020, Bécs 0.00796250.

Zürichi zárlat. (Szeptember 20.) Berlin 0.0000270, Amsterdám 222.50, Newyork 565.50, London 2568, Páris 33.50, Milano 25.30, Prága 16.9625, Budapest 0.0310, Belgrád 6.10, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0020, Bécs 0.00796250.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Szeptember 20.) Napoleon 69200, Amsterdám 7760—8200, Berlin 0.000150—2.50, Belgrád 212—226, Bucuresti 92—105, leu 93—106, London 88500—929000, angol font 89000—93400, Milano 870—925, lira 880—930, Newyork 19500—20600, dollár 19800—20900, Páris 1152—1218, francia frank 1167—1233, Prága 588—632, Varsó 0.07—8.65, Bécs 0.27.70—29.90, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

= Csökkentik az élelmicikkek exportilletékét. Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb vámtanács Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnökelete alatt hétfőn tartott ülésén foglalkozott az állat, hus, sonka, valamint a szén-export illetékeinek revíziójával és e cikkek exportilletékeinek leszállítását határozta el.

= A nemesfémipiac árai. Budapestről jelentik: Az Aurum r.-t. közli: A szinarany ára mai napon 21.000 korona. 14 karátos 11.500, a 20 koronás 130.000 korona, szejuzist 589, 5 koronás 12.300, egyforintos 6400, egykoronás 2370 korona.

Csobod János

vizsgázott fogtechnikus

őzv. Morzenstern Gyuláné fogszatimütermét Arad, Strada Bratiana (Weitzer János-utca) 15., a fősop-tával szemben átvette. 4076

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény szeplő bórak (mitesser) pattanások, arcvörösség, májtoltok és arbor minden tisztatlansága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerész, pipere szappan és vegyeszeti gyár. Arad, Micalaca. Budapeston Bertalan-utca 26. Margit creme gyár. Ügyelünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és hasonnemű utánzatoktól. 13391

Régi fogakat és törött arany fogakat a legmagasabb árban veszek

Mondjalled

vizsgázott fogász. ARAD, Bel. Reg. Ferd. 17., József főherceg-u 17.

Butorok
a legjobb kivitelben állandóan raktáron és mérsékelt árak mellett kaphatók: 18779

VICTORIA-butorgyár,
ARAD, Strada Ioan Calvin 42.

Leraikat: Neuman palota, (Strada Horia.)

100 Leit kereshetnek naponta

lapelárusítással foglalkozó nők és férfiak. Jelentkezni lehet Bánát Timisoara (Temesvár) hírlap irodában. 36

Olcso butorbeszerzési forrás!

Az „Aradi Kisiparosok butor-és asztalosáru vállalata” Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 41.sz. a. ajánlja dusan felszerelt raktárát, ahol háto, ebédlo stb. butorok a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig olcso árban kaphatók.

Főtisztviselő

kereskedelmileg képzett, könyvelésben szakértő, román, magyar, német levelezésben jártas, kiterjedt áruismerettel, állását változtatni óhajtja. Szives megkereséseket „27 évi gyakorlat” jelleg alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 5342

Virágcserep
minden méretben.
Fajence kályha,
ugyszintén
Chamotte téglá
kapható legjobb minőségben

Szilágyi & Comp.
aradi keramiai gyárban.
Telefon 556. 4914 Telefon 556.

Mindenki résztvehet a Mintavásáron

plakátokkal, reklámtáblákkal, röplvekkol vagy bármely más propaganda anyaggal. Megbízásokat kizárólagos joggal felvesz a :: ::

Bánát Hírlapiroda
TIMISOARA. 45 Telefon 18—50.

Mütrágya raktárra érkezett

Aradvármegeyi Gazdasági Egyesület

12106

— Pénzvilág - Rumánische Finanzwelt a bel- és külföldi kereskedelmi és ipari élet szaklapja. Szerkesztőség Oradea-mare, Strada Jókai Mór 17.

**Oszti felöltő- és ruha-
ujdonságok megérkeztek:**

JULIU PLESZ GYULA

céghaz, Arad, Str. Col. Pirel (Vörösmarty-u.) 3., a színház hátsó bejáratával szembe. :: Külön mértékosztály. Saját angol és francia divatssalon. :: Olcsó szolid árak. :: Das választék. :: Kérem a névre ügyelni.

Sok pénzt takarít meg, ha az

„Aradi Közlöny”-ben,

hirdet, mert hirdetésed ingyen jelenik meg a

„Bánáti Közlöny”-ben.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetésért 2 ra 6 ml.

Vastagabb betűvel 4 lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés 2 ra 10 szóig 20 lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

INTELLIGENS NŐT keresek második gimnazista leánykámhoz nevelőnőnek. Német tudással bírónk és képezdőt végzették előnyben részesülnek. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

FIATAL pincemunkás, ki borkezelésben és palackozásban teljes jártassággal bír, azonnali felvételre kerestetik. Részletes ajánlatok ízetési igények megjelölésével Krausz Testvérekhez, Targu-Mures (Marosvásárhely) intézendők. 5347

TANONC azonnal felvétetik Halek úvegés Arad, Strada Metiana (Porray-utca.) 13332

HÁZMESTÉRI állást keres magányos nő lakatos fiával. Cimeket Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5364

TANULÓLEÁNYOK fizetéssel felvételnek Hídvégly kocsiyarában Arad, Calea Bihorului 4. 13332

Lakás.

BELVÁROSBAN, két lakásos magánházban 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel telépés ellenében átadó. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5367

Vétel és eladás.

VASZON-ERNYŐ szlethelárat 1516, használt, de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

EBÉDLŐDIVÁNY, kis divány két székkel, ágyak, függönyök, storok, két és egy ágas kézimunka-terítők, törülközők, női fehérneműk, kézimunkák, írőasztalok, díszágyak, stb. eladók. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

ANTIKA tárgyakat, (díszműveket, kézimunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra, 1000

ELADÓ cséplőgép, nyolc lóerős Máv. lokomobil, újabb szerkesztésű Hofherr és Schrantz szekrényvel elevátorral és teljes felszereléssel, esetleg külön is kapható jutányos árban. Megtekinthető Motormalom, Monostor, Vinga vasútállomás. 50

ÚJ HÁLOSZOBA teljesen felszerelve eladó. Megtekinthető Arad, Calea Saguna 198. szám alatt. 5373

ZONGORA, rövid, palisander, elsőrangú bécsi gyártmány, eladó. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5214

JÓKARBAN levő frakkokat keres megvételre Központi-étterem, Arad. 13963

VELAMOS-MOTOR 3.8 lóerős eladó. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5362

KERESEK kétkerékű kocsit egy 10ra Arad, Str. Aviator V. Georgescu (Könyök-utca) 4. emelet. 5365

BŐRFEDELES Műtő, Bergshirel négykónapos fajmalacok eladók. Cím: Wallinger hirdetőjében Arad. 13332

ELADÓ négy boglya keresztm. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5369

BUTOR BAKTAROMBAN ebédők, 1216 szobák, valamint kárpitos árak olcsó áron kaphatók. Wiegand Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a. 13585

KOCSIKENŐCS prima, továbbcsisz., mindenemű gépkendőkészítő nagyban áron kaphatók az Aradi Olajipari Részvénytársaságnál Arad, Bulev. Regele Ferdinand I. No. 46-22, Telefon száma 135-407. 3025

A NAGY KERESLETRE VALÓ ITKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, porzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi őrök és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kituzunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

Aranyát, ezüstjét, briliáns- és gyémánttárgyakt a legjobban eladhatja **Waldmannel** Arad, Piata Aurum Janos 14. (vált Szabadság-ter) 6088

Építészeti! Bányai! Vállalkozói! Vizszonteladói!
Saját készítményű kubikos és nyárfa talicskák elsőrangú kivitelben, szolid árak mellett kaphatók: 14012
AUFRICHT MIKSA, tüzelő-, építő-, fenyő-szerszámm- és műbutor-fakereskedésben.
ARAD, Calea Victoriei 1-2. Telefon 69. IRUDA: Strada Baour 8. Telefon 10.

Értesítés.
Köztudomásra hozzuk, hogy Piata Getatei Vechl (Óvár-teri) fatelepünkön folyó hó 21-től péntektől kezdve az első oszt. két éves száraz bükkhasáb tűzifa árát ölenként **1000 Leire** leszállítottuk.
Ugyanilyen arányban mérsékeljük egyidejűleg a eser- és gyertyánhasáb, valamint a dorongfa árát is.
A tűzifa a telepen nyomban fel is fűrészelhető és kívánatra megbízható fuvarosokról, valamint aprító és pincébe rakó munkásokról is gondoskodunk. 6868
Seidner Bernát és Fia fatermelők.

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, porzsa és szőnyegszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, bőlvéggyűjteményeket, festményeket és begedűket a legmagasabb árakon. Kerrel Izsó könyvkereskedése, 100,000 kötetes Köcsönkönyvtár Arad, Telefon 385. 13629

Ellátás.

TELJES ELLÁTÁST zongoratanítással, francia és német nyelv oktatással kaphat uri család nál két 12-14 éves fiú, vagy leány tanuló. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4878

NAGY gyakorlatiakkal rendelkező tanítónő ellátás ellenében vállalja elemista és alsó középiskolás gyermekek oktatását. Szíves ajánlatokat „Közlöny” Arad kér. 13963

TANÍTÓNŐ teljes ellátást keres Központban külön szobával. Szíves ajánlatokat Ecca-irodába Arad, Strada Eminescu 40a. 13963

TELJES ELLÁTÁS utcahátnál diákoknak, vagy diákleánynak. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5370

Ingtalan.

MAGÁNHAZ elfoglalható lakással eladó. Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6415

SIRIAN (Világoson) 92. számú, 11 éves, 36 téglából épült dupla em. ház, vagy isle eladó. Egyik lakás azonnal elfoglalható. Aster Robert. 5220

HÁROMSZOBÁS belvárosi magánház elfoglalható lakással eladó. Díttalan felvilágosítás Wallinger-irodában Arad, azerkettő. 13332

Sok pénzt takarít meg, ha a „Bánáti Közlöny”-ben hirdet, mert hirdetésed ingyen jelenik meg az „Aradi Közlöny”-ben.

POPESCU ADRIAN Maderaton (Magyaradon) eladja lakható házat, 4 kat. hold és 3 kat. hold szőlőjét terméssel, felszereléssel együtt. Ugyancsak elad 1000 hektó ázok hordót külön is. 5251

MAGÁNHAZAT, esetleg bérlőházat legálább három szobás elfoglalható lakással keresünk sürgösen megvételre a belvárosban. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13932

GYÖNYÖRÜ magánház két parkettás szoba, elő-, fürdőszoba, parkirozott udvarral, elfoglalható lakással eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13932

Különféle.

VILÁNYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarzcz műszerész Arad, Strada Brancovei (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

Onkéntesárverésen szeptember 23-án 9 órakor Curtel (Kurtios állomás mellett működő háromvasu motoreke eladatik. 5361

Lokomobil, lokomotív, stabil kazánok, valamint gáz generátorok javítását szavatosság mellett vállalom vidéken is.
Kuba György
kezekovác, 5363
ARAD, Calea Raedal (Radetz-ut) 21. sz.

PUBLICATIUNE.
Membrii al comunei promontoriale din dealul mare din Maderat sunt invitati la sedinta adunarei generale extraordinara care se va ține la Primaria in Maderat in ziua de 24. Septembrie a. e. la orele 10 a. m.
Obiect: Stabilirea terminalului local.
Maderat, la 20. Septembrie 1923.
5368 Prezidiul promontorial.

Ujságmakulatura
5 kgr.-es csomagokban :: kapható a kiadóhivatalban

Intézeti szöveteket és kalapokat jutányosan szállít: Posch női divatáruház, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. szám.

Regisztrált az Aradi Közlöny rojációs gépén. Kiadóhivatal: Aradi nyomdanyűzet.